

Проблеми цивільного права та процесу. Харків, 2016

2. Долинская В. В. Миноритарные акционеры: статус, права и их осуществление / В. В. Долинская, В. В. Фалеев ; отв. ред. В. В. Долинская. – М. : Волтерс Клувер, 2010. – 240 с.
3. Закон об акционерных обществах Германии. Параллельные русский и немецкий тексты / [предисл. В. Бергманн ; науч. ред. и алф.-предм. указ. на рус. яз. Т. Ф. Яковлева ; пер. с нем. и алф.-предм. указ. на нем. яз. Е. А. Дубовицкая]. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – 440 с.
4. Ломакин Д. В. Корпоративные правоотношения: общая теория и практика ее применения в хозяйственных обществах / Д. В. Ломакин. – М. : Статут, 2008. – 511 с.
5. Поваров Ю. С. Акционерное право России : учебник / Ю. С. Поваров. – М. : Высш. образование ; Юрайт-Издат, 2009. – 660 с.

Одержано 21.04.2016

УДК 347.2

А. С. Бахасьва,

*здобувач кафедри охорони інтелектуальної власності, цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ВИЗНАННЯ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ НЕДІЙСНИМ ЯК ВЧИНЕНОГО ВНАСЛІДОК ПОМИЛКИ

Вагомий пласт судових справ серед визнання правочинів недійсними становлять договори дарування, які укладені внаслідок помилки. Судова практика у цій площині свідчить про те, що відчужувачі майна при укладенні таких договорів здебільшого помилялися щодо їх правової природи та прав і обов'язків сторін за договором. Підтвердженням цьому є й останні правові позиції Верховного Суду України (далі – ВСУ), висловлені по справам № 6-202цс15 від 21.10.2015 та № 6-93цс16 від 16.03.2016 щодо визнання договору дарування недійсним та повернення сторін до первісного стану.

За фабулами даних справ особи, що укладали оспорюваний договір дарування, помилялися щодо обставин, які мають істотне значення, зокрема, щодо юридичної природи цього правочину, прав та обов'язків сторін за цим договором, оскільки вважали такий правочин договором довічного утримання. Досліджуючи матеріали справ, ВСУ висловив позицію, що відсутність у особи під час укладення договору дарування волевиявлення на безоплатну передачу майна у власність обдаровуваного й передання його за умови вчинення на користь дарувальника будь-якої дії майнового або немайнового характеру, у супереччя вимогам ст. 717 ЦК України, є підставою для визнання договору дарування недійсним на підставі ч. 3 ст. 203 та ст. 229 цього Кодексу. Крім того, як зауважив ВСУ, сам по собі факт прочитання сторонами тексту оспорюваного договору дарування та роз'яснення нотаріусом суті договору не може бути підставою для відмови в задоволенні позову про визнання цього договору недійсним.

Виходячи зі змісту ст. 203 та ст. 717 ЦК, договір дарування вважається укладеним, якщо сторони мають повне уявлення не лише про предмет договору, а й досягли згоди щодо всіх його істотних умов. Договір, що встановлює обов'язок

обдаровуваного вчинити на користь дарувальника будь-яку дію майнового або немайнового характеру, не є договором дарування, оскільки правовою метою останнього є передання власником свого майна у власність іншої особи без отримання взаємної винагороди.

Відповідно до п. 19 постанови Пленуму ВСУ «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 06 листопада 2009 року № 9, обставини, щодо яких помилилася сторона правочину, мають існувати саме на момент вчинення правочину. Особа, на підтвердження своїх вимог про визнання правочину недійсним, повинна довести, що така помилка дійсно мала місце, а також що вона має істотне значення.

Враховуючи викладене, особа на підтвердження своїх вимог про визнання правочину недійсним повинна довести на підставі належних і допустимих доказів, у тому числі пояснень сторін і письмових доказів, наявність обставин, які вказують на помилку – неправильне сприйняття нею фактичних обставин правочину, що вплинуло на її волевиявлення, дійсно було та має істотне значення. Такими обставинами є: вік позивача, його стан здоров'я, потреба у зв'язку із цим у догляді й сторонній допомозі, наявність у позивача спірного житла як єдиного, відсутність фактичного передання спірного майна за оспорюваним договором дарування дарувальником обдаровуваному та продовження позивачем проживати в спірному житлі після укладення цього договору, несення тягара щодо його утримання.

Таким чином, зауважив ВСУ, наявність чи відсутність помилки – неправильно-го сприйняття позивачем фактичних обставин правочину, що вплинуло на волевиявлення особи під час укладення договору дарування замість договору довічного утримання, суд має визначати не тільки за фактом прочитання сторонами тексту оспорюваного договору дарування та роз'яснення нотаріусом суті договору, а й за наявності названих вище фактичних обставин, які підтверджують помилковість формування волевиявлення у відчужувача майна.

Одержано 21.04.2016

УДК 347.61

М. А. Малышева,

здобувач кафедри цивільного права № 1

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ НАДАННЯ ЗГОДИ ДРУГИМ ІЗ ПОДРУЖЖА ПРИ УКЛАДЕННІ ДОГОВОРІВ ОДНИМ ІЗ ПОДРУЖЖА

Сучасний цивільний оборот неможливий без укладення правочинів за участю подружжя. У той же час значне збільшення вартості нерухомого майна, особливо житла, збідніння значних верств населення призводить й до збільшення майнових спорів між подружжям щодо укладених одним із них договорів із розпорядження